

kanat

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi Haber Bülteni Bahar 2010 Sayı 33

Okuma Biçimleri ve Büyü'sün, Yaz!

Meryem Demir

Ardı ardına çıkan kitaplarıyla “zihniyet dünyası”nı okuruna açan Hilmi Yavuz’un yine bu dünyadan çok da ayrı tutulamayacak yeni kitabı *Okuma Biçimleri*, Timaş Yayınları’ndan çıkarken şiirlerinin toplu basımı, *Büyü'sün, Yaz!* adıyla raflardaki yerini aldı.

Dilerseniz kitapların basımındaki kronolojiye uyararak öncelikle *Okuma Biçimleri*'ne değinelim. Her ne kadar John Berger'in *Görme Biçimleri*'ne istinaden kitaba *Okuma Biçimleri* adı verilse de bakmakla görmenin bir farkının “okuma-okuyabilme” olması bu ismin tesadüf olmadığını göstergesi.

Yavuz’un edebiyat okumaları, edebiyat kuramları ve eleştirisine yönelik diğer okumalardan çok farklı. Bu eleştirel okumalarda başat tür olarak şiirin seçilmesi Hilmi Yavuz’u takip edenler için hiç de şaşırtıcı değil. Gerek akademide verdiği derslerde gerekse makalelerinde her fırsatta Türk edebiyatının şiir demek olduğunu gerekçeleriyle anlatan şair, eleştirel okumalar için geniş bir yelpaze sunuyor. Öncelikle okuma biçimlerini

yazar-okur ve metin merkezli olarak başlıklara ayıran Yavuz, her bir kuramın temsilcilerine ayrıntısıyla değiniyor.

Şiirin son dönemde yapılan edebiyat araştırmalarında geri planda olduğu sıkça dile getirilir oldu. Akademik çalışmalarda şiir türüne rağbetin azaldığı, eleştirinin daha çok düz yazıda yoğunlaştığı bir gerçek. Bu açıdan *Okuma Biçimleri*'nin önemli bir yere sahip olacağını ve eleştiri çalışmalarındaki boşluğu birçok bakımdan dolduracağını söylemek mümkün. Özellikle kurama dayanan eleştirinin, karmaşıklık değil anlaşılabilirlik demek olduğunu gösteren çözümleri bu bağlamda örnek olarak verebiliriz.

Okuma Biçimleri içinde “Şiir ve Gerçeklik”, “Şiir, Dil, Hakikat”, “Doluluk: Şiir ve Felsefe”, “Şiir ve Ruhaniyet” başlıkları altında yazılan metinlerde şiir, felsefi açıdan ele alınıp Nietzsche ve Heidegger gibi filozofların düşüncelerine yer veriliyor.

Öznel eleştiri kanonunun aksine, gazetelerin kitap eklerinde ve kimi dergilerde görülebilecek bu kanondan uzaklaşan, yeni şeyler söyleyen eleştirme biçimi Hilmi Yavuz’un metinlerinin en önemli özelliği. Yavuz’un Sezai Karakoç şiirini Marksist bağlamda okuması bu konudaki en dikkat çekici örneklerden biri olarak gösterilebilir.

Okuma Biçimleri'ni farklı kılan bir diğer husus da Hilmi Yavuz’un, sanatı, edebiyatın dışında sinema, müzik ve heykelde de dillendirmesidir. Her bir yazısına felsefe bilgisini yansıtan yazar; Wolfgang Amadeus Mozart’tan Friedrich Nietzsche’ye, Derviş Zaim’den Yahya Kemal Beyatlı’ya ve Fazıl Hüsni Dağlarca’ya kadar olan geniş bir yelpazede entelektüel birikimini ortaya koyuyor.

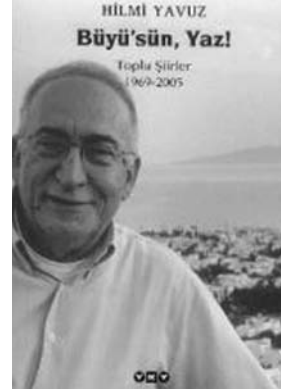
Hilmi Yavuz, eleştiri türünü bir üst dil oluşturması bakımından kuantum fiziğine benzeterek “Eleştiri de hem

yazıdan söz eden bir üst dil hem de sözü yazı olan bir dil’dir” diyor. Bir şair-yazarın bu üst dili böylesi yetkin kullanması ise aydın kimliğinin bir yansımasıdır.

Bir diğer kitap olan *Büyü'sün, Yaz!* ise şairin şimdiki kadar Yapı Kredi Yayınları tarafından dördüncü baskısı yapılmış olan toplu şiirlerinden oluşmakta. *Bakış Kuşu* ile başlayan ve *Hurufi Şiirler*’le son bulan serüvende şiirler arasına serpiştirilen çeşitli şair ve yazarlardan alınan pasajlar bile Hilmi Yavuz şiirlerinin beslendiği köklerin derinliğini gösteriyor. Belki de bunun için “bir şair” değil de “birden çok şair”dir tanımı yapılabilir Hilmi Yavuz için. Yahya Kemal Beyatlı, Asaf Hâlet Çelebi, Ahmet Haşim, divan şairleri ve Batı edebiyatı şairlerinin etkisi Yavuz’un imge dünyasında açıkça seziliyor.

Şiir “anlama yaslanmak” ise Hilmi Yavuz’un şiiri bunun en güzel örneğini veriyor. Şiir “söz” ise bunun da örnekleri yine Yavuz’un ses ve imgelerle örülü şiirlerinde görülüyor. “Belagat”e dayanan şiirden “modern şiir”e geçişi iki sürece dayandırılabilir olan şairin felsefesi de adım adım belli oluyor: geleneğin yeniden üretilmesi, var olanın tekrarlanması. *Yolculuk Şiirleri*, Hilmi Yavuz’un şiir anlayışında yukarıda bahsettiğimiz dönüşümün gerçekleştiği şiirler olarak kabul ediliyor. *Yolculuk Şiirleri* belagete dayanan, anlamda mükemmeli yakalamaya çalışan ve en önemlisi bu anlamları üreten büyük kavramlardan, sesin ve imgenin yoğun olduğu şiire doğru bir yolculuğun başlangıcıdır. Yani logostan mitosa dönüşür.

Hilmi Yavuz’un akademi eğitiminin tam da logos işini yapmak üzere felsefe olması, belki de modern Türk şiirinin öncülleri sayılabilecek Ahmet Haşim ve Yahya Kemal’den ayrıştığı yönlerden biridir. Bu bakış açısının Hilmi Yavuz şiirini özgün kıldığı söylenebilir. Nitekim Yavuz’un söyleyişinin felsefenin tasavvuf şekliyle ortaya çıkması bu özgünlüğün en iyi kanıtı. Bu açıdan okunabilecek şiirleri içeren *Ayna Şiirleri*, Doğu-Batı ikiliğini bir ikileme dönüştürmeyen şairin, kültür anlayışını göstermesi bakımından önemlidir. Örneğin, bu şiirlerin birinde “Las Meninas” diyen Yavuz’da Baudelaire’in aynaya düşürdüğü melankoliyi de bulabiliriz. Hilmi Yavuz, Doğu ve Batı etkilerini taşıyan, sone (*sonnet*) biçiminde yazılan *Ayna Şiirleri*’nde ikonoloji açısından da iyi göstergeler sunmaktadır.

Felsefi birikimini son zamanlarda düşünce ve eleştiri kitaplarına döken Hilmi Yavuz’un *Büyü'sün, Yaz!* kitabının arka kapağında iki usta şairin, Cahit Külebi ve Cemal Süreya’nın Yavuz şiirine olan beğenisine yer veriliyor.

Kısaca, Hilmi Yavuz’un birbirinden ilginç eleştiri metinlerinin yer aldığı *Okuma Biçimleri* ve şiirlerini bir arada bulma olanağı sunan *Büyü'sün, Yaz!* adlı kitapları okuyucularını bekliyor.

Kudret Emiroğlu'nun Çalışmaları Üzerine Kısa Notlar

Uygar Aydemir

Her ne kadar bu yazının başına, Kudret Emiroğlu'nun çevirdiği Giuseppe Fiori'nin *Antonio Gramsci: Bir Devrimcinin Yaşamı* isimli kitabı tanıtmak amacıyla oturdusam da, bu fırsatı Bilkent Üniversitesi'ndeyken verdiği dersleri büyük bir keyifle aldığım Kudret Hoca'nın diğer eserlerinden bahsetmek için de değerlendireceğim.

Bilkent Üniversitesi'nin "Tarih" ve "Türk Edebiyatı" bölümlerinde Osmanlıca dersleri veren Kudret Emiroğlu'nun derslerini, ilgili bölümlerde Osmanlıca öğrenip de muaf tutulabilecekler bile almaktadır. Bunun en önemli nedeni, Kudret Hoca'nın Osmanlıca öğretirken metinde geçen kelimelerin etimolojik kökeni ile ilgili verdiği bilgiyi ya da metindeki olayların arka yüzüne dair anlattıklarını başka bir yerde bulmanın mümkün olmaması ya da çok zahmetli olmasıdır. Bu geniş bilgi birikiminden istifade etmek her öğrencinin isteği olduğundan ve bu istek en güzel şekilde bu derslerde karşılığını bulduğundan Kudret Hoca'nın dersleri her zaman büyük bir şevk ile takip edilmektedir.

Kudret Emiroğlu, öğretim görevlisi kimliğinin yanı sıra ülkemizin günümüzdeki en velut yazarlarından ve araştırmacılarından da biridir. Kendi yazdığı kitapların dışında çevirmen ya da editör olarak emeğinin geçtiği eserlerin sayısı şimdiden elliye geçmiştir. Ürettiği eser sayısının bu kadar çok olmasından daha da önemli olan nokta ise söz konusu eserlerin son derece özenli çalışmalar olmalarıdır. Kurucuları arasında yer aldığı ve "insan bilimleri için kaynak araştırmaları dergisi" alt başlığıyla yayımlanan *Kebikeç* dergisinin kültür ve tarih araştırmaları konusunda belge ortaya çıkarma ve yayımlama üzerine sunduğu katkılar onun bu çalışkanlığının somutlaşmış örneğidir. Ayrıca Emiroğlu'nun, yazarları arasında yer aldığı *Antropoloji Sözlüğü* ve *Ekonomi Sözlüğü* de edebiyat, tarih ve düşünce eserlerinin yanı sıra sosyal bilimlerin farklı alanlarındaki ilgisinin ve yetkinliğinin ürünüdürler.

Derslerini alma fırsatını elde edemeyen biri, bu açığı özellikle inceleme kitaplarını okuyarak kapatabilir. Bunların arasında, hayatımızın parçaları olduğu hâlde çoğu zaman farkına varmadığımız nesnelerin veya kültürel öğelerin bir tarihinin bulunabileceği *Gündelik Hayatın Tarihi* adlı kitap sayılabilir. "At"ı tarihsel, mitolojik ve antropolojik bakımdan ele alan Emiroğlu'nun Ahmet Yüksel ile beraber yazdığı *Yoldaşımız At* adlı kitabı da özenli incelemelerin ve iyi araştırmacılığın bir diğer somut örneğidir.

1993 yılından itibaren yayımladığı *Trabzon Vilayeti Salnamesi* başlıklı 22 ciltlik çalışması da tarih araştırmaları açısından örnek teşkil etmektedir. Osmanlı Devleti zamanında bugünkü Orta Karadeniz'in bir kısmı ile Doğu Karadeniz'den oluşan Trabzon vilayetiyle ilgili bu eser, tarihçilerin ve yöreye merak duyan herkesin faydalanabileceği önemli bir eserdir. Aynı şekilde *Trabzon-Maçka Etimolojik Sözlüğü* de yerel ağızlardan derlenmiş çok önemli bir araştırma ve kültür tarihi kaynakçası çalışmasıdır.

Kudret Emiroğlu'nun çevirilerine gelince, bunların da diğer çalışmaları gibi ilgili alanlarda önemli bir eksiği doldurduğu ve temiz, akıcı bir Türkçe ile dilimize kazandırıldığı göze çarpmaktadır. Ronald Fraser'ın sözlü tarih çalışması *1968: İsyancı Bir Öğrenci Kuşağı*, Victoria Finlay'ın *Renkler*, Horace B. Davis'in *Sosyalizm ve Ulusalılık* ve Charles Tilly'nin kapsamlı çalışması *Zor, Sermaye ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu* gibi tarihsel, kültürel ve düşünsel inceleme kitapları da önemli çevirilerindedir. Ayrıca mitoloji serisinden *Batı Mitolojisi*, *İlkel Mitoloji*, *Doğu Mitolojisi*, *Vinland Sagaları*, *Hindu Mitolojisi* adlı çevirilerini de unutmamak gerekir.

Emiroğlu'nun eserleri hakkında yazılabileceklerle kıyaslarsak çok kısa kalan bu girişten sonra, gelelim başlangıçta söz ettiğimiz kitaba. *Antonio Gramsci: Bir Devrimcinin Yaşamı* isimli kitap, ülkemizde genellikle ihmal edilen bir saha olan biyografi alanında özenli bir çalışma olarak göze çarpıyor.

Hem kitabın çevirmeni hem de üzerine yazıldığı düşünür Antonio Gramsci gibi, kitabın İtalyan yazarı Giuseppe Fiori de hayatını dolu dolu geçirmiş ve çeşitli alanlarda önemli eserler vermiştir. Hukuk eğitimi aldıktan sonra gazetecilik ve daha sonra senato üyeliği yapan Fiori, ülkesinde iyi bir biyografi yazarı olarak bilinmektedir.

Özğün adı *Vita di Antonio Gramsci* olan eserinin yazımını 1965 senesinde tamamlamıştır. Fiori, kitabında tüm dünyada sadece düşünceleri ve siyasi yönüyle tanınan Gramsci'nin hayatının bilinmeyen yönlerine eğiliyor. Yazar, kitabının amacının ise Gramsci'nin "çocukluktan olgunluğa, açlık, aşk ve yavaş ölüm günlerinde, 'bütün' kişiliğini oluşturan insani etkenleri göstermek" (5) olduğunu söylüyor.

İletişim Yayınları'nın biyografi dizisinin sekizinci kitabı olarak yayımlanan ve yayımlandığından beri yurt dışında çeşitli kaynaklarda çok iyi eleştiriler almış olan kitabın Türkçe basımının editörlüğünü

İletişim Yayınları'ndan Kıvanç Koçak yapmış. Kitapta Yunan-Arnaut kökenli olan Gramsci ailesinin 1821 Yunan halk ayaklanmasında İtalya'ya göç etmelerinden başlayıp Antonio Gramsci'nin cezasının bitmesine günler kala ve babasının ölümünden iki hafta önce, 1937'de bu dünyaya veda etmesine değin yaşadığı olaylar ile ilgili pek çok ayrıntı bulmak mümkün. Fiori bu bilgileri, onu tanıyanların deyişiyle "Nino" Gramsci'nin mektuplarının yanı sıra ailesi, akrabaları ve arkadaşları ile yaptığı röportajlardan, onların anılarından elde etmiş. Yazar, kitapta biyografik detaylara yer verirken bunları röportajlardan ve mektuplardan yaptığı uzun blok alıntılarla renklendirme ve derinleştirme usulünü benimsemiş. Böylelikle kitabı okuyan birisi artık Gramsci de-nince hayatı mücadelelerle geçmiş bir sosyalistten ya da düşünce tarihi için büyük önem taşıyan "egemenlik" kavramından çok daha fazlasını, canlı ve renkli bir kişiliği hatırlayacaktır.

Kudret Emiroğlu'nun son çevirisi: *Antonio Gramsci: Bir Devrimcinin Yaşamı*

Yeni Bir Okuma Önerisi: Osmanlı Romanının İmkânları Üzerine Arzu Ereklî

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde 2009 yılında doktorasını tamamlayan Şeyda Başlı'nın doktora tezi, *Osmanlı Romanının İmkânları Üzerine, İlk Romanlarda Çok Katmanlı Anlatı Yapısı* başlığıyla 2010 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlandı.

"Cumhuriyet sonrası eleştirel söylem içinde, ideoloji doğrultusunda belirlenmiş bir kanona ve indirgenmiş tartışmalara hap-solan, acemilik ve yetersiz taklitlerin romanı olarak sunulan Osmanlı romanına, 21. yüzyılda yeni bakış açıları kazandırmak mümkün mü?" (Arka Kapak) sorusundan hareket eden bu çalışma dört ana bölümden oluşmakta. Kanonun tanımlanması ve bu kavramın tartışılmasıyla başlayan eser, Osmanlı romanlarının temel izlekleri üzerinden yaygın eleştirel söylemi irdeleyerek kendi savlarını ortaya koyuyor. Kitabın ilk bölümü, "Hasta Adamın 'Acemi' Çocuğu: Tanzimat Romanı Eleştirisinde Taklit

Söylemi" başlığını taşıyor. Romanın tanımını, roman kuramına dair yaklaşımları ve bu yaklaşımlarda karşımıza çıkan Avrupa merkezli eleştirel söylemi tartışan yazar, romana dair yeni ve alternatif bakış açılarını da görmemizi sağlıyor. Birbirinden farklı da olsa çeşitli eleştirel söylemlerin, Osmanlı romanını aynı merkez üzerinden tartıştığına değinen yazar, bu savları Osmanlı romanının tarihî anlatı yapısını ortaya koyarak değerlendiyor ve yeni bir eleştirel bakış kazandırmayı hedefliyor.

Kitabın "Gerçeklik Tartışması" başlığını taşıyan ikinci bölümünde, "taklit" olduğu iddia edilen romanlardaki "acemi" gerçeklik algısının başka türlü okunup okunamayacağı irdeleniyor. Fransız gerçekliğinin tanımlanmasıyla başlayan bölüm, Osmanlı geleneksel şiirinde "gerçekçilik" in izlerinin aranmasıyla devam ediyor. "Romanın temeli mesnevi geleneğinde aranmalıdır" gibi basit bir ön kabulden hareket etmeyen Başlı, dönemin kuramsal tartışmalarını da gözler önüne seriyor. "Aşk Anlatısının Eğretilmeli Yapısı" başlıklı üçüncü bölüm ise, Fransız gerçekçiliğindeki ve Osmanlı şiirindeki aşk anlatısının yapısını ortaya koyarak Osmanlı romanının "taklit"ten öte, divan şiirindeki yapıyı dönüştürüp dönüştürmediği sorusu üzerine odaklanıyor. Kitabın "Osmanlı Romanlarında Çok Katmanlı Anlatı Yapısı" başlıklı son bölümü ise, seçilen yapıtlar üzerinden çeşitli örneklerle yazarın ortaya attığı savların güçlenmesini sağlıyor. Başat eleştirel söylemin ortaya attığı görüşleri tartışan yazar, bu söylemin alternatifleri olabileceğini ortaya koyarken ön kabullerden hareket edilmediği takdirde yeni okuma metodlarının mümkün olduğunu gösteriyor okura. Osmanlı edebiyatının ve daha sonrasında cumhuriyet edebiyatının ülkenin zihinsel dönüşümünün bir yansıması olarak okunabildiği gerçeğiyle birlikte Başlı'nın çalışmasına bakıldığında yalnızca edebî metinler üzerine değil, zihinsel yapılanma üzerine de çok önemli görüşler ortaya koyan ve yeni tartışma konuları açan bu eser, edebiyat araştırmacılarının yanı sıra tüm sosyal bilimciler için bir başvuru eseri olma niteliğini kazanıyor.

<arzue@bilkent.edu.tr>

Vüs'at O Bener İncelemeleri Alanında Yepyeni Bir Dönemeç

R. Aslıhan Aksoy Sheridan

Bölümümüz doktora programı 2007 yılı mezunlarından Reyhan Tutumlu'nun *Yaşamasız Yazabilmek: Vüs'at O. Bener'in Yapıtlarına Anlatıbilimsel Bir Yaklaşım* başlıklı kitabı Metis Yayınları tarafından 2010 yılı Mayıs ayı içinde yayımlandı.

Reyhan Tutumlu'nun, Süha Oğuztertem danışmanlığında hazırladığı ve 2007 Memet Fuat Eleştiri/İnceleme Ödülü'nü almış olan "Vüs'at O. Bener'in Yapıtlarına Anlatıbilimsel Bir Yaklaşım" başlıklı doktora tezinin gözden geçirilmiş metnine dayanan bu titiz çalışmanın içeriğine ilişkin gözlemlerden önce üzerinde durulması gereken önemli bir özelliği, yapıtların Metis Yayınları'nın Bilge Karasu Edebiyat İncelemeleri Dizisi'nin ilk kitabı olarak yayımlanmış olması. "[E]debiyatı salt bir beğeni konusu olmaktan çıkararak, edebiyat eserlerini eleştirinin, yorumlama ve anlama çabasının konusu hâline getirmek amacıyla

girişilmiş araştırma ve inceleme ürünlerini bir araya getir[meyi]" hedefleyen bu dizinin kitapları, "1995'teki ölümünden günümüze, eserlerinin gelirlerinin toplandığı" ve yazarın vasiyetiyle "edebiyat üzerine yapılan yaratıcı çalışmaların yayımlanmasında, desteklenmesinde kullanılmak" üzere oluşturulmuş olan Bilge Karasu fonunun katkılarıyla yayımlanıyor.

Türkiye'deki edebiyat incelemeleri alanına çok önemli bir ivme kazandıracığı düşünülen bu edebiyat incelemeleri dizisinin ilk örneği olan *Yaşamasız Yazabilmek: Vüs'at O. Bener'in Yapıtlarına Anlatıbilimsel Bir Yaklaşım* başlıklı çalışma da keza bu düşünceyi güçlendiren bir nitelikte.

Reyhan Tutumlu'nun yapıtlarının her bir sayfasında ne kertede dikkatli, kılı kırk yaran ve yoğun emek gerektiren bir çalışma sonucunda üretildiği kolaylıkla görülebilmekte ve bu niteliğiyle çalışma, yapıtları genellikle kolay anlaşılabilir, anlamlandırılması zor kabul edilegelmiş olan Vüs'at O. Bener'in anlatı dünyasını okur için artık daha erişilebilir kılmakta. Ayrıca çalışmanın dikkate değer bir diğer özelliği ise Reyhan Tutumlu'nun çalışma sürecinde gerçekleştirdiği yoğun arşiv tarama etkinliğiyle, yazarın kitaplarına girmemiş "O Ülkede" (1954), "Benim Ölümüm" (1957) ve "Trombosit" (1995) başlıklı üç öyküsünü yittikleri eski dergi sayfalarından yeniden gün ışığına çıkarmayı başarmasıdır. Vüs'at O. Bener'in karmaşık anlatı dünyasına adım atmak isteyen her okurun ilk başvuru kaynağı, rehberi olmaya aday çalışmasında Reyhan Tutumlu, yalnız yazarın anlatı poetikasını, hem anlatıbilimsel hem öz yaşam öyküsel, tüm yönleriyle kuşatıcı bir biçimde çözümlenmekle kalmıyor, söz konusu anlatıların nasıl birbirlerine eklenip yekpare bir anlatı evreni oluşturduğunu da tüm açıklığıyla gözler önüne seriyor. Bu güç ve karmaşık konuyu büyük bir yetkinlik ve şaşırtıcı bir yalınlıkla açımlayarak çözümlen *Yaşamasız Yazabilmek: Vüs'at O. Bener'in Yapıtlarına Anlatıbilimsel Bir Yaklaşım*, Vüs'at O. Bener incelemelerine kanımızca tümüyle yeni bir boyut kazandırıyor.

<sheridan@bilkent.edu.tr>

Türkçeden Portekizceye Çevrilen İlk Yapıt: *Dede Korkut Oğuznameleri*

Yeliz Özay

Semih Tezcan ve Hendrik Boeschoten'ın hazırladıkları, 2001 yılında Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan *Dede Korkut Oğuznameleri* (316 sayfa) ile Semih Tezcan'ın hazırladığı, yine aynı yıl, aynı yayınevinden çıkan *Dede Korkut Oğuznameleri Üzerine Notlar* (424 sayfa) adlı kitaplar, bu kez de Oğuznamelerin Portekizce çevirisine kaynaklık etti.

Söz konusu kitapların yayımlanmasının üzerinden yaklaşık on yıl geçti. Bu on yılda adı geçen yapıtlarla ilgili ulusal ve uluslararası yayınlarda birçok kitap tanıtım ve kitap eleştiri yazısı çıkmış, bunun yanında birçok bildiri ve makale gibi bilimsel çalışmalarda bu yapıtlara atıfta bulunulmuştur (Bunların dökümü için bkz. Yeliz Özay, "10 Yıl Sonra Dede Korkut

Oğuznameleri ve Notlar". *Millî*

Folklor 85,

2010: 91-100)

Kısaca, Tezcan

ve

Boeschoten'ın

emekleri en

yüksek

düzeyde değer-

lendirilmiş,

yayınlının

önemi ve cid-

diyeti araştır-

macılar tarafın-

dan hızla kabul görmüş, Dede Korkut çalışmaları yeni ve heyecan verici bir zeminde tekrar canlanmıştır.

Dede Korkut Oğuznameleri, Dede Korkut çalışmalarına sağladığı katkıların yanında Türk kültürünün tanınması açısından çok önemsenen çevirilere kaynaklık etmesiyle de ayrı bir değere sahiptir. *Dede Korkut Oğuznameleri*, dört ayrı dile çevrilmiştir. Bunlardan ilki Semih Tezcan ve Hendrik Boeschoten'ın yeni okuyuş ve yorumlarından yararlanarak Mutsumi Sugahara ve Oota Kaori tarafından yapılmış Japonca çeviridir: *Dede Korukuto-no sho. Anatoria-no eiyuu monogatari shuu* (Heibonsha, Tokyo, 2003). İkincisi, Hendrik Boeschoten'ın Hollandaca çevirisidir: *Het boek van Dede Korkoet* (Bulaaq, Hollanda, 2005). Yine Hendrik Boeschoten, *Dede Korkut Oğuznameleri*'nin üçüncü baskısından metni Almancaya çevirmiştir: *Das Buch des Dede Korkut* (Reclam, Almanya, 2008).

Dede Korkut Oğuznameleri son olarak, Marco Syrayama de Pinto tarafından Türkçeden Portekizceye çevrildi ve *O livro de Dede Korkut* başlığıyla Brezilya'nın en saygın yayınevlerinden biri olan Editora Globo tarafından geçen ay yayımlandı (São Paulo, 2010).

2005 yılında *Binbir Gece Masalları*'nı Arapçadan Portekizceye çevirerek Brezilya'nın en önemli edebiyat ödülü olan Jabuti Edebiyat Ödülü'nü alan saygın bilim adamı Profesör Mamede Mustafa Jarouche, kitabın sunuş yazısında *İlyada* ve *Odyseia*'ya atıfta bulunarak Dede Korkut anlatılarının önemine değinir. Profesör Jarouche, kitabın Türkçeden Portekizceye doğrudan ilk kez çevrilmiş olmasına

dikkat çekip çevirmenin ve çevirinin başarısını vurgular.

Marco Syrayama de Pinto, kitabın "Giriş" bölümünde "çeviriyi yaparken Türkolog Semih Tezcan ve Hendrik Boeschoten'ın hazırladıkları iki yazmanın en yeni ve en iyi düzeltilmiş transkripsiyonundan yararlandığını" belirtir (28, 29). Elde bulunan "en tam" yazma olduğu için

çevirisinde Dresden yazmasını esas aldığı belirten çevirmen, yine de her iki yazmadaki hikâyeler arasında farklılık bulunduğu, bu farklılıkları göstermiş ve dipnotlarla açıklamış olduğunu belirtir. Dipnotlar konusunda Semih Tezcan'ın hazırladığı *Dede Korkut Oğuznameleri Üzerine Notlar*'ın kendisi için çok değerli bir çalışma olduğunu vurgular (29). Marco Syrayama de Pinto, bunun yanında kimi zaman Geoffrey Lewis'in İngilizce çevirisi olan

The Book of

Dede Korkut

(Londra:

Penguin, 1974)

ve Louis Bazin

ile Altan

Gökalp'in

Fransızca

çevirisi olan *Le*

Livre de Dede

Korkut: récit

de la geste

oghuz (Paris:

Gallimard, 1998) kitaplarıyla da karşılaştırmalar yaptığını belirtir. Ayrıca, bibliyografik ve tarihsel ayrıntılar konusunda da Ettore Rossi'nin Dede Korkut üzerine kaleme aldığı kitabın, İtalyanca "Giriş" bölümünün çalışması için oldukça önemli bir kaynak olduğuna değinir (29).

Dede Korkut Oğuznameleri'nin diğer dillere çevrilmesinin uluslararası bilim ve edebiyat dünyasında bu yapıt üzerine ilgiyi

arttıracığı kuşkusuzdur. Bunun yanında çeviriler, yapıtın akademik çevrelerden taşıy diğer ulusların genel okuruna ulaşması, Türk kültür ve edebiyatının yeryüzünde daha iyi tanınması açısından da son derecede önemlidir.

<oyeliz@bilkent.edu.tr>

İrfan K. Karakoç'a TÜBİTAK Desteği

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü doktora öğrencilerinden İrfan Karakoç, TÜBİTAK ve Venedik Ca' Foscari Üniversitesi Asya-Avrupa Çalışmaları Bölümü Yaz Okulu burslarına hak kazandı. 31 Temmuz'dan itibaren Venedik'te Prof. Boğos Zekiyan yönetimindeki programda Ermenice dersleri alan Karakoç, "Ulus Devletleşme Süreci ve Türk Edebiyatı'nın İnşası" üzerine çalışıyor. Öğrencimiz, önümüzdeki yıl araştırmalarına TÜBİTAK Yurt Dışı Doktora Araştırma Bursu desteğiyle Princeton Üniversitesi Yakın Doğu Çalışmaları Bölümü'nde, Prof. Dr. Şükrü Hanioğlu'nun danışmanlığında devam edecek.

Haz Dolu Bir Gece: “Dünya Şiirinde İstanbul”

Barbara Blackwell Gülen

UNESCO tarafından ilan edilen “Dünya Şiir Günü” 26 Mart 2010 tarihinde, Bilkent Üniversitesi’nde, geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da kutlandı ve “Dünya Şiirinde İstanbul” başlıklı programla izleyicilere haz dolu uluslararası bir şiir gecesi yaşatıldı.

Şekerden çekilmiş tatlı ölümler, tutkunları gibi Parlak, kıtır ve pudralı, zarif dükkânlarda Şekerciler tarafından güzel beyaz kutulara yerleştirilmişler Ve başparmağa takılmış iplerin ucunda sallanıyorlar. Kahverengi paket kâğıdına yapışkan lekesi çıkmış bir şeyin. Satıcının rezilliğine yenik düşmüş, Glükoza banılmış bir çita bal peteği!

Türk Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi Dr. Nuran Tezcan ve bölüm öğrencilerinden Belde Aka, Oğuz Güven ve Ezgi Ulusoy Aranyosi tarafından hazırlanan programda on dilde okunan İstanbul şiirleri, şiirsever konuklar tarafından yoğun bir ilgiyle karşılandı.

İkramdan sonra, Hakan Şenlik (Keman), Tolga Ünsal (Kanun) ve İsmail Gökçev’den (Ritim Saz) oluşan grubun “İstanbul Şarkıları” dinletisi, dinleyicilere İstanbul’un büyüleyici havasını teneffüs ettirdi. “İstanbul’u Sevmezse Gönül Aşkı Ne Anlar”, “Bir Tatlı Huzur Almaya Geldik Kalamış’tan”, “Üsküdar’a Gider İken”, “Nihavend Longa”, “Biz Çamlıca’nın Üç Gülüyüz” ve “Ada Sahillerinde Bekliyorum” şarkılarını dinleyenler eminim bir süre için de olsa Ankara’da olduklarını unuttular.

Seda Başer’in sunduğu programda İngilizce, Fransızca, Almanca, Macarca, Kürtçe, Romence, Farsça, Rusça ve İsveççe yazılmış on dört şiir Türkçe çevirileriyle okundu. Bu programı dinlerken şiirin evrensel bir kültür aracı olduğunun farkına varıldı. Çünkü şiirin hangi dilde okunursa okunsun ritmi, ahengi, kafiyesi, söz sanatları ve müziği ile tüm dil sınırlarını aşarak insanlar arasında bir yakınlık, hatta bir beraberlik ve bir uyum sağladığına tanık olundu.

Programın diğer bir önemli noktası, bütün şiirlerin mükemmel Türkçe çevirileriydi. Eğer James Lovett’in İngilizce şiirini seviyorsanız Coşkun Yerli’nin “Eski İstanbul’lu Heybeli Vapur İşkelesi’nin Yanındaki Gazinoda Dünya Malı Üzerine Düşünüyor” başlıklı Türkçe çevirisinden aynı zevki alırsınız. Aşağıdaki alıntı Lovett’in şiirinde tazelenen İstanbul’u farklı bir şekilde duyumsamamızı sağlıyor.

Eğer Barbara Yurtdaş’ın Almanca yazılan “İstanbul” şiirinden hoşlanıyorsanız, Dr. Nuran Tezcan’ın Türkçe çevirisi de size aynı hazzı verir.

İSTANBUL

du verleitest zu schlagern
denn wahrscheinlich ist alles
bereits gesagt von deinen
moscheen
bazaren, kringelverkäufern
von chaos und dreck
man muss blind sein oder ein
dichter
hier noch zu rühmen
es sei denn jenen vergitterten
garten
wo aus den gräbern der
erleuchteten
zedern wachsen und nuss-
bäume
wo die weißen steine
mit ihrer rätselschrift
einsinken
wandlung und rückkehr
zum großen ozean
in dem unsere erde
leise zitternd dahingleitet

İSTANBUL

Sen, insanı şarkılar söylemeye
kışkırtıyorsun!
Senin camilerin, pazarların ve
simitçilerin...
senin kargaşan ve pisliğin...
Üzerine her şey söylendi.
Hâlâ sana övgüler söylemek için
İnsan ya kör olmalı, ya şair!
Sedirlerin, cevizlerin yükseldiği
Ermişlerin nur yağmış
mezarlarının
Çevrilmiş bahçelerinde
Okunmaz yazılarıyla göçen
Beyaz taşların olduğu o yerde
Değişmek
ve dönüşmek
o sonsuz ummana
ki içinde sessizce
titreyerek kayıyor dünyamız.

Candy to melt a molar or triple a belly fold,
Sweet deaths by sugar, like its devotees
Glazed, stucco’d, powdered in a dainty booth
While the confectioner manipulates those nice white boxes,
Each knotted with a loop that twirls on a thumb.
Here’s something in brown paper with a sticky stain...
Who has not succumbed to that shoppers’ ignominy,
A tray of honeycomb awash in corn syrup

Gecenin diğer hoş tarafı ise şiirlerin usta okuyucularıydı. Türk Edebiyatı Bölümü öğrencilerinden Müge Yılmaztürk, Naim Atabağsoy ve Duygu Yavuz, Türkçeye çevrilen şiirleri okuyarak dinleyicilere keyifli dakikalar yaşattılar. Bilkent

Üniversitesi öğretim üyeleri Dr. Nuran Tezcan, Vincent Orenga, Dr. Thomas Zimmermann, Dr. Istvan Aranyosi, Anooşirvan Miandji, Dr. William Coker ve Dr. Sandy Berkovski'nin yanı sıra Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı doktora programı öğrencileri Michael Douglas Sheridan ve Ayhan Tek'in ana dillerinde okudukları şiirler geceye renk kattı.

Bir şair tarafından kendi şiirlerinin okunmasını kim istemez ki? Sanırım dinleyiciler İsveçli şair Peter Curman'ın yazıp okuduğu "İstanbul 1969" şiirini video kaydından dinledikten sonra, benim gibi hemen gidip şiir kitabı almışlardır. Şairin ritmik biçimini aynen aktarmış olan Lütfü Özkök'ün çevirisi, dinleyenlere İstiklal Caddesi'nde oldukları duygusunu vermiştir. Aşağıdaki birkaç dize size de aynı duyguyu verecektir.

Çürüyor İstanbul

altın hazineleri ve camileriyle
turist otobüsleri, yatırım bankaları, gece kulüpleriyle
İstiklal Caddesi boyunca bir ileri bir geri
gidip geliyorlar ak tolgalı toplum polisleri
önlere banka, banka, gece kulübü, banka, banka, gece kulübü,
hediyelik eşya dükkânı, banka, gece kulübü, dilenci, tartıcı,
gece kulübü, sakat bir adam, banka, gece kulübü, lokanta,
gece kulübü, banka, banka, banka

Programın son kısmı Türk şairlere ayrıldı ve Devlet Sanatçısı Ayten Gökçer'in video kaydından okuduğu Yahya Kemal Beyatlı'nın "Bir Başka Tepeden" ve Orhan Veli Kanık'ın "İstanbul'u Dinliyorum" şiirleri dinleyicileri mest etti.

Naim Atabağsoy'un okuduğu Attilâ İlhan'ın "İstanbul Ağrısı" şiiri ve Hilmi Yavuz'un video kaydından dinlediğimiz Ahmet Muhip Dıranas'ın "Yağma" şiiri bu unutulmaz akşamı hafızalarımızda daha da silinmez hâle getirdi.

<bgulen@bilkent.edu.tr>

Jale Özata Dirlikyapan'dan Türk Öykücülüğü Üzerine Bir Kitap

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde yüksek lisans ve doktora çalışmalarını tamamlayan Jale Özata Dirlikyapan'ın doktora tezine dayanan *Kabuğunu Kıran Hikâye: Türk Öykücülüğünde 1950 Kuşağı* adlı kitabı İletişim Yayınları tarafından 2010 yılı Haziran ayında yayımlandı. 1950 kuşağı öykücülüğünü, yazarlar ve metinleri merkezinde irdeleyen Dirlikyapan, bu kuşağın hazırlayıcısı Sait Faik Abasıyanık, Vüs'at O. Bener ve Nezihe Meriç'in yapıtlarının ardından, Yusuf Atılgan, Orhan Duru, Ferit Edgü, Leylâ Erbil, Özcan Ergüder, Bilge Karasu, Feyyaz Kayacan, Onat Kutlar, Erdal Öz, Demir Özlü ve Adnan Özyalçmer'in öykülerinde karşımıza çıkan izlekleri ve kullanılan teknikleri ortaya koyuyor. "Sıkça Karşılaşılan Temalar" başlığı altında, 1950 kuşağında ortak kabul edilebilecek kimi izlekleri merkeze alarak anlamsızlık, hiçlik, bunaltı, kötücüllük, suç ve intihar gibi temalara odaklanıyor. Biçimsel yeniliklere de ayrı bir başlık altında değinen yazar, ele alınan kuşağın öykü tekniğine getirdiği değişimleri gözler önüne seriyor.

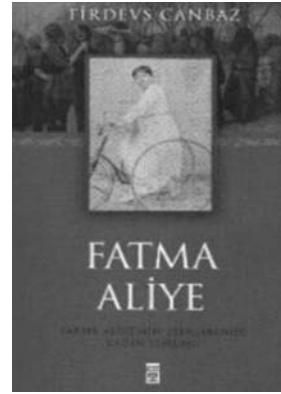
"Bir Kadın": Fatma Aliye Servet Erdem

Firdevs Canbaz'ın 2005'te Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nde tamamladığı "Fatma Aliye'nin Romanlarında Kadın Sorunu" başlıklı yüksek lisans tezi Timaş Yayınları tarafından yayımlandı. *Fatma Aliye - Fatma Aliye'nin Eserlerinde Kadın Sorunu* adını taşıyan kitap Ocak

2010'da okurla buluştu. Sunuş yazısı Hilmi Yavuz tarafından yazılan çalışma, 2009 yılında basılan 50 TL'lik banknotların arkasına resminin koyulmasıyla bir anda yaşamımızın orta yerine düşen, edebiyatımızın bir köşesinde unutulmuş yazar hakkında şimdiye değin ortaya çıkan en bütünlüklü ve tutarlı çalışma olmasıyla dikkat çekiyor.

Canbaz, kitabın oluşma sürecini, ön sözde şöyle özetliyor: "Fatma Aliye Hanım ile ilgili çalışmalarım 2005'te Bilkent Üniversitesi'nde tamamladığım yüksek lisans tezime başladı. O günden bugüne, tezden sonra elime geçen belgeleri, konuyla ilgili son yayınları ve zaman içinde geliştirdiğim yeni yorumlarımı çalışmamı eklemeye fırsatım oldu ve elinizdeki kitap hazırlandı" (13).

"Kadın" ve "kadın(lık)" sorunlarına eğilen her yazarı ve yazıyı, "feminist" yazına kolayca ilâştiren bir değerlendirme yanlışlığını düzeltmeye çalışıyor kitap. Yazarın bu çalışması, Türk modernleşmesini kadın eksenli okumalarla izlemeye çalışanlar için de önemli bir kaynak olacağı benziyor. Kadın hareketinin bizde Batı'dakinden çok daha farklı şekiller, nedenler ve ihtiyaçlarla ortaya çıktığını savunan Canbaz, çalışmasının amacını şöyle ortaya koyuyor: "Bu kitapta Fatma Aliye Hanım'ın sadece edebiyat tarihimiz açısından değil, eğitim, sosyoloji, kadın çalışmaları, tarih ve hatta felsefe tarihimiz bakımından da ne kadar önemli bir isim olduğunu dile getirmeye çalıştım. En azından hakkındaki ön yargıları ve yanlış intibaları bu kitapla düzeltilebilmeyi, onu, büyük emek verdiği okuruna tanıtabilmeyi umut ediyorum" (13).

Üç ana bölüme ayrılan çalışma, "Fatma Aliye Hanım" adını taşıyan bölümle başlıyor. Fatma Aliye'nin yaşamı, yapıtları üzerine verilen bilgilerin ardından, "Edebiyat ve Düşünce Tarihimizde Fatma Aliye Hanım'ın Yeri" ve "Fatma Aliye Hanım Neden Unutuldu?" başlıkları altında iki alt bölüm yer alıyor.

Fatma Aliye'nin sayısı kırkı bulan makalelerinden hareketle kadın sorununa yaklaşımını irdeleyen ikinci bölüm, yazarın bu yazılarının hakkıyla okunup değerlendirilmemesi nedeniyle feminist bir yazar olarak nitelenmesindeki yüzeyselliği de ortaya çıkarıyor.

Fatma Aliye'nin "Bir Kadın" imzasıyla, Ahmet Midhat ile birlikte yazdığı, ilk romanı *Hayâl ve Hakikat* ve sonrasında yazdığı *Muhâdarât, Refet, Üdi, Levâiyih-i Hayât, Enîn* adlarını taşıyan romanlarından hareketle yazılan üçüncü bölüm, yazarın kadın sorununa yaklaşımını romanlarını merkeze alarak irdeliyor.

"Bir Kadın" yazar, Fatma Aliye üzerine yapılan bu kapsamlı çalışma, edebiyat tarihimizin peçelerinden birinin daha açılmasını sağlıyor.

<servete@bilkent.edu.tr>

Yemeğin Yolculuğunda Tarihi Aramak

Elvin Otman

“Yemek”, “yiyecek”... Zaman, mekân ve koşullar ne denli değişirse değişsin, değişmeyen, bitmeyen, sürekli gelişen, çeşitlenen bir gereksinim; tarih sahnesinde bir başrol oyuncusu. Savaşlara, barışlara, devletlerarası ticarete hatta kültürel ilişkilere sebep olan, onların seyrini değiştiren, insan hayatını biçimlendiren yemek kültürü ve yiyecekler tarih içinde gelişip değişerek kendi tarihlerini yazdılar. Ama bunun yanında, insan yaşamının temel gereksinimlerinden biri olarak, siyasal ve ekonomik yönden olduğu kadar, sosyal ve kültürel açıdan da tarihin biçimlendirilmesinde en büyük rollerden birini oynadılar.

Bu çok renkli ve zengin dünya Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü ve Tarih Topluluğu tarafından düzenlenen “Yemekte Tarih Var!” isimli sempozyumda masaya yatırıldı. Alanında seçkin yerli ve yabancı çok sayıda araştırmacının katıldığı sempozyum, 26-28 Nisan 2010 tarihleri arasında Bilkent Üniversitesi, İİSBF, C Blok Amfi’de gerçekleştirildi. Osmanlı, İngiliz ve Amerikan tarihi çerçevesinde yemek kültürü ve yiyecek maddelerinin siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel dönüşümleri ne denli etkilediği sorusuna cevap arayan ve “yemek” kavramı üzerinden tarihin nasıl okunabileceğini tartışan sempozyumda sekiz oturumda toplam yirmi altı bildiri sunuldu.

Sempozyumun açılış konuşmasını yapan Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü Kurucusu Prof. Dr. Halil İnalçık, yemeğin tarihi anlamak ve yorumlamak için mutlaka incelenmesi gereken bir olgu olduğunun altını çizdi ve özellikle yemek-coğrafya ilişkisini vurgulayarak Osmanlı’daki değişik yemek kültürleri üzerine değerlendirmeler yaptı. İkinci açılış konuşmasında ise Prof. Dr. Suraiya Faroqhi, Evliya Çelebi’nin *Seyahatname* adlı eserindeki verileri kullanarak Osmanlı sosyo-ekonomik ve kültürel tarihi üzerinde değerlendirmelerde bulundu. İzleyen oturumlarda yemek tarihçiliği ve tarih metodolojisinde yemek kavramı üzerinde tartışmalar yapıldı. Dr. Kudret Emiroğlu, yemeğin insanların gündelik yaşamındaki belirleyici rolü üzerinde dururken “tıynet tarihi”ni yeniden yorumladı. Doç. Dr. Arif Bilgin’in, Osmanlı Saray mutfağındaki gelişim ve değişimleri imparatorluğun karşılaştığı siyasal ve ekonomik olaylar ile ilişkilendirdiği bildirisini ilgi ile dinlendi. Benzer bir şekilde “yemek” kavramını Amerika tarihi üzerinden değerlendiren Yrd. Doç. Dr. Tanfer Emin Tunç, yemeğin I. Dünya Savaşı süresince Amerika’da nasıl bir propaganda aracı olarak kullanıldığını dönemin gazete ve dergilerinden edindiği ilginç görseller eşliğinde dinleyicilerle paylaştı. Sempozyumda, yemeğin kimlikleri belirlemede ne kadar önemli bir rolü olduğu üzerinde de duruldu. Prof. Dr. Semih Tezcan, *Danışmendnâme*’deki Müslüman ziyafetleri ve gayr-ı müslim ziyafetlerinin tasvirlerini tartışarak lezzetli şeyler yiyen Müslümanlar yanında “iğrenç” yemeklerle beslenen gayr-ı müslimlerin birbirleri için nasıl “öteki” olarak konumlandırıldıklarını anlattı. Araştırmacı Mary Işın, metinlerde karşılaştığı “Kavata” isimli sebzeyi tanımak için

çıktığı eğlenceli serüveni öyküleyerek hem dinleyiciler için sır olan bu yiyeceğin ne olduğunu ortaya çıkardı hem de unutulmuş ve kaybolmuş yiyecekler üzerine yapılacak çalışmaların önemini vurguladı. Prof. Dr. Burçin Erol ve araştırmacı Ekrem Işın da din ve yemek kültürü ilişkisini İngiliz manastırları ve tasavvuf kültürü üzerinden yorumladı.

Sempozyumda yemeğin edebiyat ve sanattaki yansıması da tartışıldı. Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü Başkan Vekili Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kalpaklı, Osmanlı edebiyatından seçtiği renkli örneklerle süslediği konuşmasında Osmanlı yeme-içme kültürünün edebî eserlerde nasıl yer bulduğuna dikkat çekti. Benzer bir şekilde, Prof. Dr. Serpil Bağcı da minyatürleri yorumlayarak Osmanlı dünyasındaki yeme-içme kültürü üzerine ilginç tespitlerde bulundu. “Yemek” kavramını Osmanlı, İngiliz ve Amerika tarihi çerçevesinde inceleyen pek çok değişik araştırmacının da dinleyiciler ile paylaşıldığı sempozyum, 28 Nisan 2010 tarihinde, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kalpaklı’nın yönetiminde, Doğan Hızlan, Mehmet Yaşın, Osman Serim ve Aylin Öney Tan’ın yemek kültürünün dünü, bugünü ve yarınını tartıştığı yuvarlak masa toplantısıyla sonlandı. Kapanış oturumu sonrasında

ise tüm katılımcılar, Bilkent Otel tarafından Evliya Çelebi’nin *Seyahatname* eserinde bulunan tariflere uygun olarak hazırlanan özel Evliya Çelebi Mönüsü’nün sunulduğu akşam yemeğinde bir araya gelip; Osmanlı dünyasında bir lezzet yolculuğuna çıktılar.

“Yemek” gibi insan yaşamının en önemli öğelerinden birini, tarihi yeniden yorumlamak için bir araç olarak kullanılabileceğini gündeme getiren ve yeme-içme kültürünün farklı coğrafyalarda inceleyen “Yemekte Tarih Var!” sempozyumunu

kültürel çalışmalara yaptığı özgün ve nitelikli katkılarla alanında bir ilk oldu ve gerek akademik çevreler, gerekse araştırmacılar ve yayın kuruluşları tarafından yakından takip edildi. Sempozyum sonunda katılımcı ve konukların ortak dileği, kültür tarihine ışık tutan böylesi organizasyonların yaygınlaşması ve bu alanda yapılacak yeni çalışmaların teşvik edilmesi oldu. Bu bağlamda sunulan bildirilerin kitaplaştırılması da gündeme geldi. Yayına hazırlanmakta olan kitabın 2011 yılında okuyucu ile buluşması hedefleniyor.

<otmane@bilkent.edu.tr>

Düzeltilme

İngilizce aslının tümü daha önce *Journal of Turkish Literature*’in 2009 tarihli 6. sayısında yayımlanmış olan ve *Kanat*’ın Kış 2010 tarihli bir önceki sayısında bir bölümü Türkçe olarak aktarılan “Öyküyü Birlikte Yaratıyoruz”: Elif Şafak’la Özel Bir Söyleşi” başlıklı söyleşinin *JTL* editörleri tarafından ortak bir çalışma sonunda gerçekleştirildiğini ve yalnızca söyleşinin ilgili bölümlerinin derlenmesi ve Türkçeye çevirisinin R. Aslıhan Aksoy Sheridan’a ait olduğunu belirtir; bu hatadan dolayı özür dileriz

Türk Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyeleri ve Öğrencilerinin 2008-2009 Yılındaki Yayınları

Öğretim Üyeleri:

Kudret Emiroğlu

Makaleler:

“Barışı Tutturayım Derken Tarihten Kaçmak”. *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi* 26 (2008): 279-298.

“Kafkas İttihad ve Terakki Fırkası’ndan Türkistan İttihad ve Terakki Fırkası’na Bir Belge”. (Çiğdem Önal Emiroğlu ile birlikte). *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi* 26 (2008): 265-268.

“Atatürk Orman Çiftliği – Atatürk Forest Farm”. *Ankara: Kara Kalpaklı Kent 1923-1938 – Ankara: City of the Black Calpac 1923-1938*. Ed. Ekrem Işın. İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, 2009: 107-117.

“Sinema Sevgisinden Tarihe... Ahmet Yaşar Ocak’la Sohbet” (Ergi Deniz Özsoy ile birlikte). *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi* 28 (2009): 7-24.

“Trabzon Ne Yetiştirsin?”. *Trabzon’u Anlamak*. Der. Güven Bakırezer ve Yücel Demirer. İstanbul: İletişim Yayınları, 2009: 97-125.

Kitaplar:

Adana Sanayi Tarihi (Bülent Varlık ve Ömer Türkoğlu ile birlikte). Adana, 2008.

Hamsi Kurban O Göze: Deniz, Tarih ve Mutfak Kültürü (A. Cemal Saydam, Nihal K. Çevik’le birlikte). İstanbul: Heyamola Yayınları, 2008.

Antropoloji Sözlüğü (Suavi Aydın ile birlikte). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2009 (2. baskı).

Yoldaşımız At (Ahmet Yüksel’le birlikte). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2009.

Çeviriler:

Karen Armstrong. *Tanrının Tarihi* (Oktay Özel, Hamide Koyukan’la birlikte). Ankara: Ayraç Yayınları, 2008 (İngilizceden).

Trabzon Vilayeti Salnamesi, Defa 20: 1320/1902. Ankara: Trabzon İli ve İlçeleri Eğitim, Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı Yayınları, 2008 (Osmanlıcadan).

Trabzon Vilayeti Salnamesi, Defa 21: 1321/1903. Ankara: Trabzon İli ve İlçeleri Eğitim, Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı Yayınları, 2008 (Osmanlıcadan).

Trabzon Vilayeti Salnamesi, Defa 22: 1322/1904. Ankara: Trabzon İli ve İlçeleri Eğitim, Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı Yayınları, 2009 (Osmanlıcadan).

Michiel Leezenberg. “Türkçede Hollanda ve Kürtlük Araştırmaları: Kısa Modern Tarih”. *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi* 25 (2008): 305-310 (İngilizceden).

Giuseppe Fiori. *Antonio Gramsci: Bir Devrimcinin Yaşamı*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2009 (İngilizceden).

Mehmet Kalpaklı

Kitaplar:

Halide Edib Adivar’ın Bütün Eserleri: Romanlar X, Son Eseri, Açıklamalı-Notlu-Karşılaştırmalı Metin (S. Yeşim Kalpaklı ile). İstanbul: Can Yayınları, Ekim 2008.

Halide Edib Adivar’ın Bütün Eserleri: Denemeler I, Türkiye’de Şark-Garp ve Amerikan Tesirleri. Açıklamalı-Notlu-Karşılaştırmalı Metin (Nuri Aksu ile). İstanbul: Can Yayınları, 2009.

Halide Edib Adivar’ın Bütün Eserleri: Romanlar XI, Tatarcık. Açıklamalı-Notlu Karşılaştırmalı Metin (Neslihan Demirkol Sönmez ile). İstanbul: Can Yayınları, 2009.

Makaleler:

“Nazire Geleneği Çerçevesinde Fuzûlî’nin Enîsü’l-Kalb’i”. *Fuzûlî Kitabı*. Haz. Hanife Koncu ve Müjgân Çakır. İstanbul: Kesit Yayınları, 2009.

“Toward A Meclis-Centered Reading of Ottoman Poetry” (Walter G. Andrews ile). *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları*, 33 / I, 2009.

Laurent Mignon

Kitap:

Ana Metne Taşınan Dipnotlar: Türk Edebiyatı ve Kültürlerarasılık Üzerine Yazılar. İstanbul: İletişim Yayınları, 2009.

Makale ve Kitap Bölümleri:

“A Poet in Dialogue with the World”. *Ataol Behramoğlu: I’ve Learned Some Things*. Ed. Walter Andrews. Austin: Texas University Press, 2008: xv-xxxii.

“Portrait of the Traveller as a Young Man: Mustafa Sami Efendi and his Essay on Europe”. *Sensibilities in the Islamic Mediterranean*. Ed. Robin Ostle. London & New York: I. B. Tauris, 2008: 103-117.

“Yahya Kemal ve Jean Moréas’ın Mirası: Taklitten Sahiplenmeye”. *Hayal Şiir: Yahya Kemal Beyatlı Şiiri Üzerine Makaleler*. Ed. Alphan Akgül. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2008: 67-79.

“L’orientalisme revisitée”. *L’identité européenne et les défis du dialogue interculturel*. Ed. Mario Hirsch and Roberto Pappini. Luxembourg: Editions Saint Paul, 2008: 219-232.

“Bir Varmış, Bir Yokmuş: Kanon, Edebiyat Tarihi ve Azınlıklar Üzerine Notlar”. *Pasaj* 6 (2008): 35-43.

“Venger Aziyadé”. *Regards sur la poésie du 20ème siècle*. Ed. Laurent Fels. Namur: Presses Universitaires de Namur, 2009: 251-270.

“4ème partie”. *Nous sommes tous des migrants: Essai épique tolaire*. Ed. Giulio-Enrico Pisani. Esch-sur-Alzette: Editions Schortgen, 2009: 73-95.

Öcal Oğuz

Kitaplar:

Çağdaş Kentin Kültürü ve Somut Olmayan Kültürel Miras. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, 2008.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde 2008 Yılında Yaşayan İmgesel Yemekler. Haz. Öcal Oğuz. Ankara: G.Ü. THB MER Yayınları, 2008.

Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?. Ankara: Geleneksel Yayınları, 2009.

Türkiyenin Somut Olmayan Kültürel Mirası. Ed. Öcal Oğuz. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2008.

Makaleler:

- “UNESCO ve Geleneğin Ustaları”. *Millî Folklor* 77 (Bahar 2008): 5-11.
- “UNESCO ve İnsanlığın Sözlü ve Somut Olmayan Mirası Başyapıtları”. *Millî Folklor* 78 (Yaz 2008): 5-12.
- “SOKÜM’ün Korunması Sözleşmesine Giden Yolda 1989 Tavsiye Kararı”. *Millî Folklor* 80 (Kış 2008): 26-33.
- “Kore Cumhuriyeti ve Japonya’nın Somut Olmayan Kültürel Hazine Politikası”. *Millî Folklor* 82 (Yaz 2009): 6-13.
- “Kul Himmet ve Sözlü Gelenek Tanıklığında Kozmogonik Mitin Eskatolojik Serüveni”. *Millî Folklor* 84 (Kış 2009): 51-57.

Nuran Tezcan**Kitap:**

Çağının Sıradışı Yazarı: Evliya Çelebi. Haz. Nuran Tezcan. Uluslararası Evliya Çelebi ve Seyahatname Sempozyumu” Bildirileri. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2009.

Ansiklopedi Maddesi:

“Seyahatname” (Evliya Çelebi’nin ö. 1096/1685 on ciltten oluşan büyük eseri). *Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Cilt 37: 16-19.

Makaleler:

- “Seventeenth-Century Ottoman Turkish Literature and the Seyahatnâme”. Çev. Robert Dankoff. *Eurasian Studies* VII. (2008): 1-7.
- “Evliya Çelebi’s Patents Obtained From The Franks”. Çev. Barbara Blackwell Gülen. *Archivum Ottomanicum* 25: 99-111. Budapeşte, 2007-2008.
- “Der ‘Goetterberg’ Bisutun und die Erzählung von Husrev und Sirin”. *Über Gereimtes und Ungereimtes diesselts und jenseits der Turcia: Festschrift für Sigrîd Kleinmichel zum 70. Geburtstag*. Ed. Helga Anetshofer, Ingeborg Baldauf und Christa Ebert (Schriftenreihe Ost-West-Diskurse 7). Schöneiche bei Berlin: Scripvaz-Verlag, 2008: 155-175.
- “Bisütün Dağı ve Husrev u Şîrîn Mesnevisindeki İzdüşümleri”. *Erzurum Atatürk Üniversitesi Uluslararası Türklük Bilgisi Sempozyumu Bildirileri* 2. 2009: 1063-1074.
- “17. Yüzyıl Osmanlı Türk Edebiyatı ve Seyahatname”. *Çağının Sıradışı Yazarı: Evliya Çelebi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2009: 383-390.
- “Câmî-i Rûm Olarak Lâmiî”. *Cem Dilçin Armağanı- Journal of Turkish Studies* 33/II: 159-179. Harvard, 2009.
- “Liebesmodelle und Fiktion in den Liebeserzählungen der Mesnevi-Dichtung”. *Wienerzeitschrift für die Kunde des Morgenlandes* 99: 85-97. Viyana, 2009.
- “Evliya Çelebi Seyahatnâme’sinin Hammer-Purgstall Tarafından Bilim Dünyasına Tanıtılması Hakkında”. Ek: *Türkçe Bir Seyahatnamenin İlginç Bulunuşu. Osmanlı Araştırmaları* 34 (2009): 203-230.

Semih Tezcan**Makale:**

“*Dîvân Lugâti’t-Türk*’te Tek Veriler (Hapax legomena)”. *Uluslararası Kâşgarlı Mahmud Sempozyumu Bildiri Metinleri*. Ed. M. Muhsin Kalkışım. Rize: Rize Üniversitesi Yayınları, 2008: 298-302.

Ansiklopedi maddesi (Almanca)

- “Kitab-î Dedem Qorqud”. *Kindlers Literaturlexikon* 3. *Völlig neu bearbeitete Auflage* (bütünüyle yenilenmiş 3. basım). Cilt 9. (2009): 112-113, <<http://www.kll-online.de>>.
- “Oguzname”. *Kindlers Literaturlexikon* 3. *Völlig neu bearbeitete Auflage* (bütünüyle yenilenmiş 3. basım). Cilt 12. (2009): 270-271, <<http://www.kll-online.de>>.

Çeviri

Robert Dankoff. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2008 (Katkılarla İngilizceden).

Hilmi Yavuz**Kitaplar:**

- Batı Uygarlığı Tarhine Teorik Bir Giriş* (Burcu Pelvanoğlu ile birlikte). Ankara: Aşina Kitaplar, 2008.
- Alafrangalığın Tarihi*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2009.
- İslam’ın Zihin Tarihi*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2009.
- Türkiye’nin Zihin Tarihi*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2009.

Makale:

“1509 Depremi”. *Varlık* 1211 (Ağustos 2008): 14-17.

Öğrenciler:**Nefise Abalı**

- “Çağdaş Roman Yazarı Yaşar Kemal”. *Lacivert* 23 (Eylül-Ekim 2008).
- “Zincir Mektupların Jung’un Bilinçdışının Dinsel İşlevi ve Arketipleriyle Okunması”. *Millî Folklor* 79 (Güz 2008): 65-69.
- “Kemal Tahir, F. M. İkinci ve Polisiye Roman”. *Lacivert* 27 (Mayıs-Haziran 2009).
- “Türk Halk Hikâyelerinde ‘İlk Görüşte Aşk’ Motifi, Enseset Yasağı ve Egzogami”. *Millî Folklor* 83 (Güz 2009): 97-102.

Belde Aka

- “Bir Fabelore Örneği Olarak Çağan Irmak’ın ‘Takip’i”. *Millî Folklor* 83 (Güz 2009): 116-120.
- “Peyami Safa’nın Yalnızız Romanında Ütopya”. *II. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi Bildiriler I-II*. İstanbul: T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, 2009.

Hazel Melek Akdik

“Ahmet Mithat’ın Gençlik ve Tevhül Hikâyelerinde Cinsiyet Rollerini Açısından Mahremiyet ve Kamusalılık”. *Hece Öykü* 29 (2008).

Ezgi Ulusoy Aranyosi

- “Felsefenin Dinamiği II / Schlegel ve Hegel”. *Koridor Kültür Sanat Edebiyat Dergisi* 11 (Kış 2009).
- “Felsefenin Dinamiği I / Schlegel’in ‘İroni’si Üzerine”. *Koridor Kültür Sanat Edebiyat Dergisi* 10 (Yaz 2009).

Naim Atabağsoy

- “Gitmek Aşk’a”. *Yasakmeyve* 36 (Ocak - Şubat 2009): 120.
- “Gelibolulu Mustafa ‘Âli’nin Mevâ’idü’n Nefâis Fî-Kavâ’idi’l-Mecâlis’indeki Kadına Bakış Bağlamında Divan Şiirindeki Sevgili Tipine Bir Yaklaşım Denemesi”.

Kritik 4 (Güz 2009): 49-62.

Melek Aydoğan

“*Tehlikeli Oyunlar*’daki İntihar Problemine Psikanalitik Bir Yaklaşım”. *II. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi Bildiriler I-II*. İstanbul: T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, 2009.

Burcu Çetin

“Modern İnsanın ‘Ölümü Öldürme’ Çabası: Uzun İnce Bir Yol”. *Millî Folklor 83* (Güz 2009): 48-53.

Meryem Demir

“Tek Yazar ve Aynı Şehre İki Farklı Bakış Açısı: Sait Faik’in ‘Havuz Başı’ ve ‘Alemdağı’nda Var Bir Yılan’ Öykülerinde İstanbul Görünümleri” (Cemal Yıldız ile). *I. Uluslararası Türk Edebiyatında İstanbul Sempozyumu Bildirileri* (3-5 Nisan 2008, İstanbul). İstanbul: Beşir Kitabevi, 2009.

Oğuz Güven

“Politik İdeolojinin İcat Ettiği Gelenek: Karagöz”. *Millî Folklor 79* (Güz 2008): 78-83.

“Hançerli Hanım Hikâye-i Garibes’in Modern Eşçinselleri”. *Millî Folklor 83* (Güz 2009): 103-110.

İrfan Karakoç

Kıtap:

Bir Elde İğne Bir Elde Kıtap: Şemseddin Sâmî ve Osmanlı Kadınları. İstanbul: Kıtap Yayınevi, 2008.

Makaleler:

“Edebiyat Tarihi Kaynaklarından Hatıralar ve Osmanlı’dan Günümüze Edebiyat Hatıraları Bibliyografyası Üzerine Bir Deneme”. *Kebikeç 26* (2008): 343-393.

“Hürriyet, Saadet, Şeref: Efendi’nin Evi, Özgür Kadının Fendi”. *Kritik 3* (Bahar 2009): 192-204.

“Kadınlardan, Tutkuyla Okudukları Romanlara Dair” (Sevengül Sönmez ile) *Agos Kıtap/Kirk 14* (Aralık 2009): 20.

Nurseli Gamze Korkmaz

“‘Kolsuz Hanım’ Üzerine Yazılı Kültür ve Metinlerarası İlişkiler Bağlamında Bir Çalışma”. *Millî Folklor 83* (Güz 2009): 54-61.

Meriç Kurtuluş

“Ağrıdaki Efsanesi’nden Sözlü Edebiyata ‘Metinlerarası’ Bir Yolculuk”. *Millî Folklor 83* (Güz 2009): 62-69.

Yeliz Özay

“Evlîya Çelebi Seyahatname’sinde İstanbul’un Tılsımlarının Hikâye Edilişi”. *Millî Folklor 81* (Bahar 2009): 54-63.

“Metinlerarasılık ve Türk Halk Hikâyelerinde Ana-Metinsel Dönüşümler”. *Millî Folklor 83* (Güz 2009): 6-18.

R. Ashhan Aksoy Sheridan

“Sözlü Formül Kuramı Işığında Dede Korkut Kitabı’na Bakış”. *Millî Folklor 79* (Güz 2008): 21-32.

“Korođlu, Karacaođlan ve Pir Sultan Abdal Şiirine Birincil

Sözlü Kültür Bağlamında Bakmak: Tarihsel Kişiler mi Sözlü Kültür Tiplemeleri mi?”. *Millî Folklor 79* (Güz 2008): 50-58.

“Aydın Afacan’ın ‘gelincik ve süveydâ’ Şiirini Riffaterre’ci Yöntemle Okuma Denemesi”. *Deliler Teknesi. Gümüş* (İki Aylık Şiir Eki): Aydın Afacan Özel Sayısı. 12 (Kasım-Aralık 2008): 92-97.

“Oğuz Atay’da ‘Okurluk Halleri’”. *Oğuz Atay İçin – Bir Sempozyum*. Yay. Haz. Handan İnci ve Elif Türker. İstanbul: İletişim Yayınları, 2009: 127-137.

“Kurmaca Anlatıcısını Tanımlama Sorunu”. *Kritik 3* (Bahar 2009): 23-41.

Çeviri:

Pierre MacKay. “Evlîyâ Çelebi’nin Seyahat Anlatımlarında Gerçek ve Fanteziyi Ayırmak: Sekizinci Ciltten Bazı Örnekler”. *Çağının Stradışı Yazarı: Evlîyâ Çelebi*. Haz. Nuran Tezcan. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2009.

Michael D. Sheridan

Çeviri:

Halil İnalıcık. “The Origins of Classical Ottoman Literature: Persian Tradition, Court Entertainments, and Court Poets”. *Journal of Turkish Literature 5* (2008): 5-75.

Öykü Terziođlu

Kıtap:

Nâzım Hikmet ve Sömürgecilik Karşıtlığının Poetikası. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2009.

Ash Uçar

“Araba Sevdası ve Felâton Bey ile Râkım Efendi Romanlarında Mimetik Arzu”. *Pasaj 6* (Mayıs 2008): 168-180.

“Karacaođlan Şiirlerinde İmajlar”. *Millî Folklor 79* (Güz 2008): 39-45

“‘Âşık’ Şah Senem Ve ‘Âşık’ Aslı’nın Sesleri ve Suskunlukları”. *Millî Folklor 83* (Güz 2009): 79-88.

M. Gül Uluđekin

“Tahakküme Karşı Edebiyat”. *Sanat Cephesi* (Nisan 2008): 13.

Seda Uyanık

“Kültür Endüstrisi ve Kentli Âşık”. *Millî Folklor 79* (Güz 2008): 59-64.

“Lukács’ın Gerçekçilik İdealizmi”. *Pasaj 6* (Mayıs 2008): 180-89.

“Ana Metne Taşınan Dipnotlar”. *Varlık Kıtap Eki* (Nisan 2009)

“Dede Korkut Anlatımlarında Metinlerarası Söylem”. *Millî Folklor 83* (Güz 2009): 30-40.

Müge Yılmaztürk

“İntibah’ta Erkek Narsisizmi”. *Kritik 4* (Güz 2009): 108-118.

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi

Yayın Sahibi: Bilkent Üniversitesi adına A. Kürşat Aydoğan
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Talat S. Halman

Yardımcı Editörler: Nefise Abalı, Arzu Erekli, Seda Uyanık
Dizgi: Naim Atabağsoy

Yönetim Yeri: Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı Merkezi
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, kat 2, no: 247-249
06800 Bilkent, Ankara

Tel: 0 (312) 290-2317 / 290-1056
Faks: 0 (312) 266-4059
e-posta: temerkez@bilkent.edu.tr
<http://www.bilkent.edu.tr/~kanat/>

Yayının Türü: Yaygın Süreli Yayın
(Yılda 3 kez yayımlanan haber bülteni)
Basıldığı Yer: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Tic. A.Ş.
Beytepe no:3, 06800 Ankara
Tel: 0 (312) 266-4410
Basıldığı Tarih: 20 Eylül 2010

ISSN: 1302-8332

Kapak Resmi: Maya Kulenovic